ANTHONY RICHES

CENTURIONI

ŘÍMANÉ MUSÍ ZNIČIT POVSTALCE A OBNOVIT NA DOBYTÉM ÚZEMÍ ŘÍMSKOU MOC A HRDOST

ÚTOK

Centurioni

Útok

Vyšlo také v tištěné verzi

Vyrobeno pro společnost Palmknihy - eReading

Anthony Riches

Centurioni: Útok – e-kniha
Copyright © BB/art s. r. o., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

CENTURIONI

ÚTOK

ANTHONY RICHES

CENTURIONI

ÚTOK

Přeložil Petr Kovács

ART

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2019
Bořivojova 75, Praha 3
Copyright © 2017 Anthony Riches
All rights reserved.

Z anglického originálu *The Centurions 2: Onslaught*
(Published in Great Britain in 2018
by Hodder & Stoughton)
přeložil © 2019 Petr Kovács
Redakce textu: Iva Klinderová
Jazyková korektura: Irena Kovářová

Tisk: CENTA, spol. s r. o., Vídeňská 113, Brno

První vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-759-5306-3 tištěná kniha
ISBN 978-80-759-5327-8 ePub
ISBN 978-80-759-5328-5 Mobi
ISBN 978-80-759-5329-2 PDF

Pro Helenu

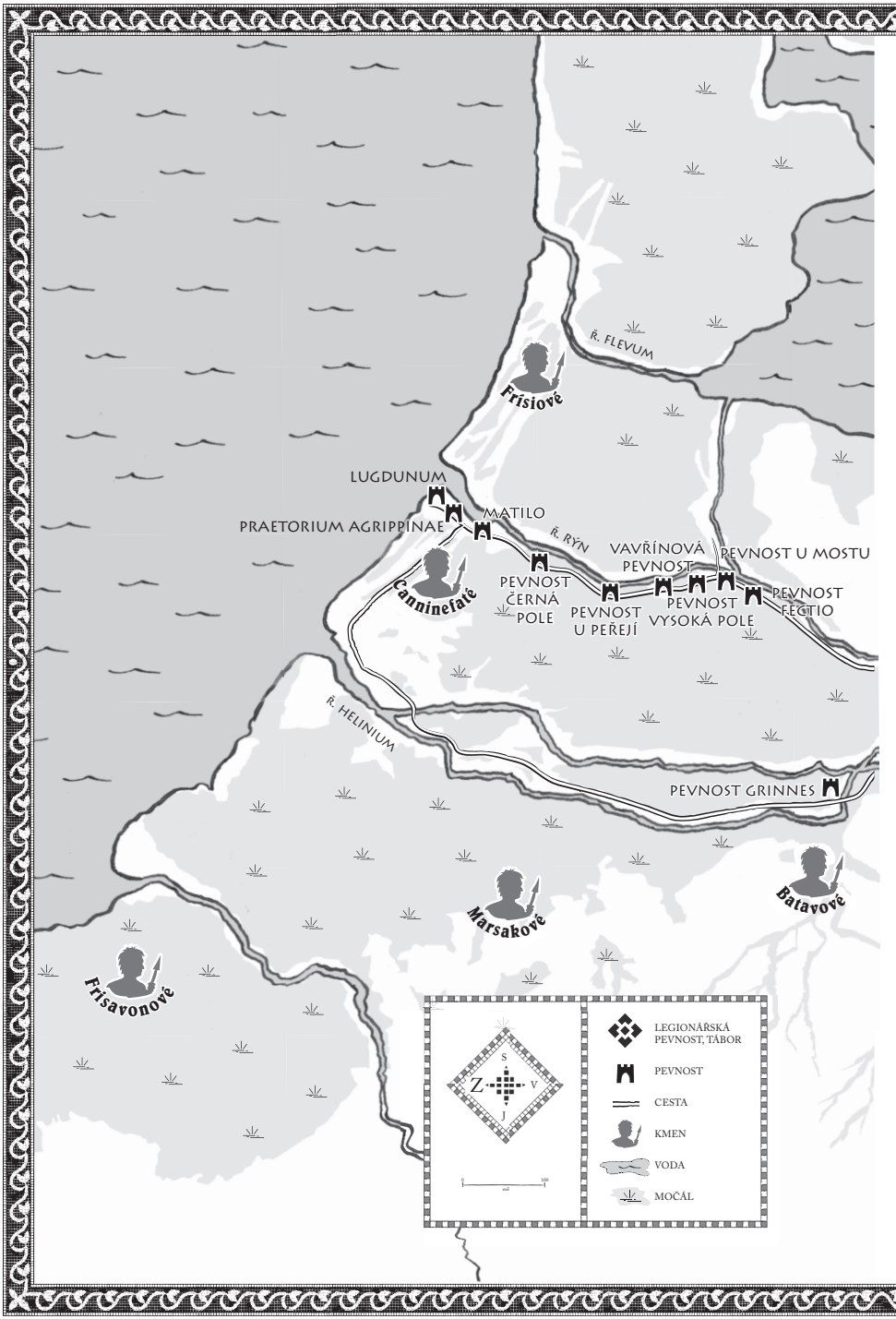
Ř. FLEVUM
Frísiové
LUGDUNUM
MATILO
PRAETORIUM AGRIPPINAE
Ř. RÝN
VAVŘÍNOVÁ PEVNOST
PEVNOST U MOSTU
Canninefatě
PEVNOST ČERNÁ POLE
PEVNOST U PEŘEJÍ
PEVNOST VYSOKÁ POLE
PEVNOST FECITIO
Ř. HELINIUM
PEVNOST GRINNES
Marsakové
Batavové
Frisavonové
S
Z
V
J
LEGIONÁRSKÁ PEVNOST, TÁBOR
PEVNOST
CESTA
KMEN
VODA
MOČÁL

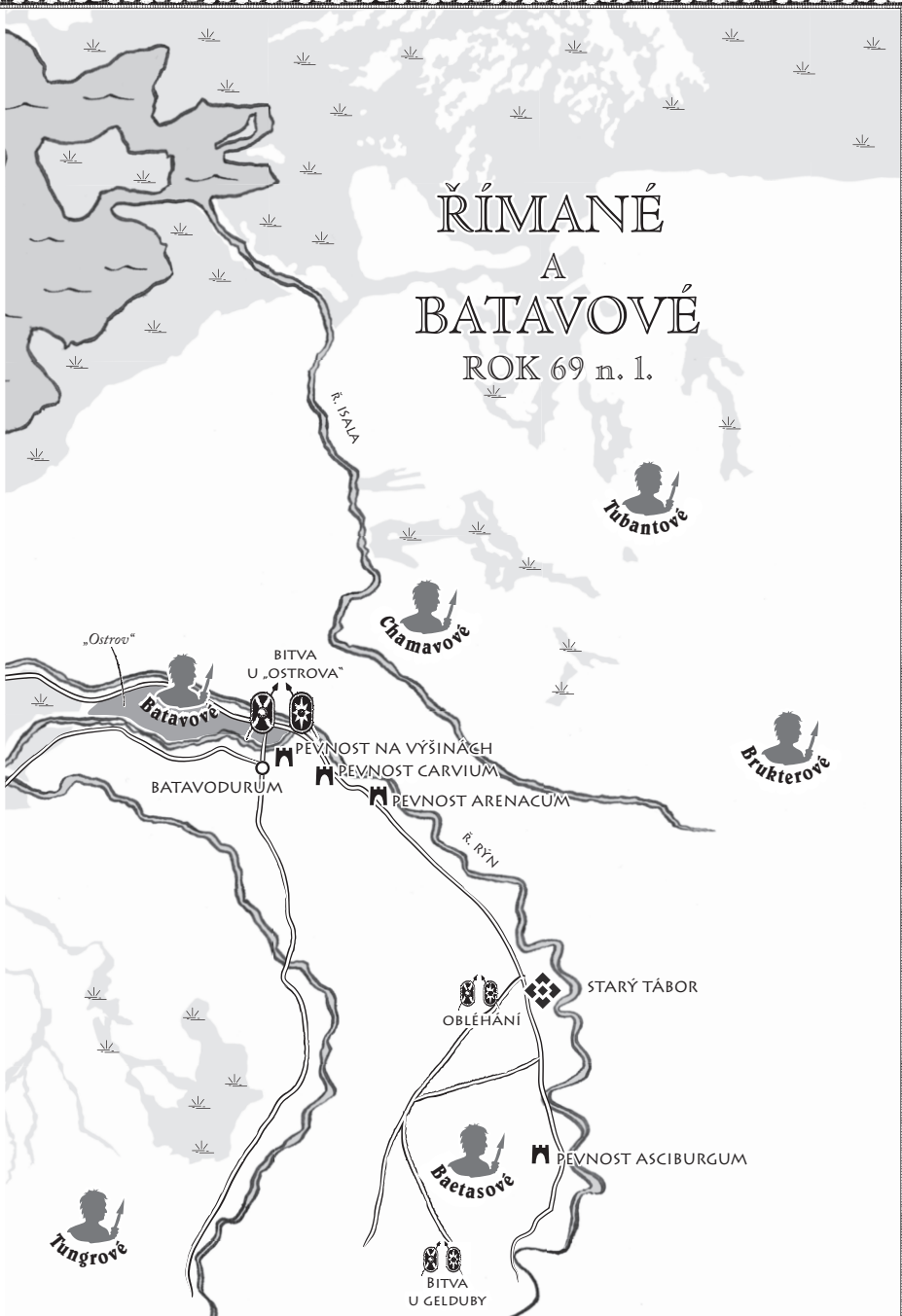
ŘÍMANÉ
A
BATAVOVÉ
ROK 69 n. l.
ř. ISALA
Tubantové
Chamavové
„Ostrov"
BITVA
U „OSTROVA"
Batavové
PEVNOST NA VÝŠINÁCH
PEVNOST CARVIUM
BATAVODURUM
PEVNOST ARENACUM
Brukterové
ř. RÝN
STARÝ TÁBOR
OBLÉHÁNÍ
PEVNOST ASCIBURGUM
Baetasové
Tungrové
BITVA
U GELDUBY

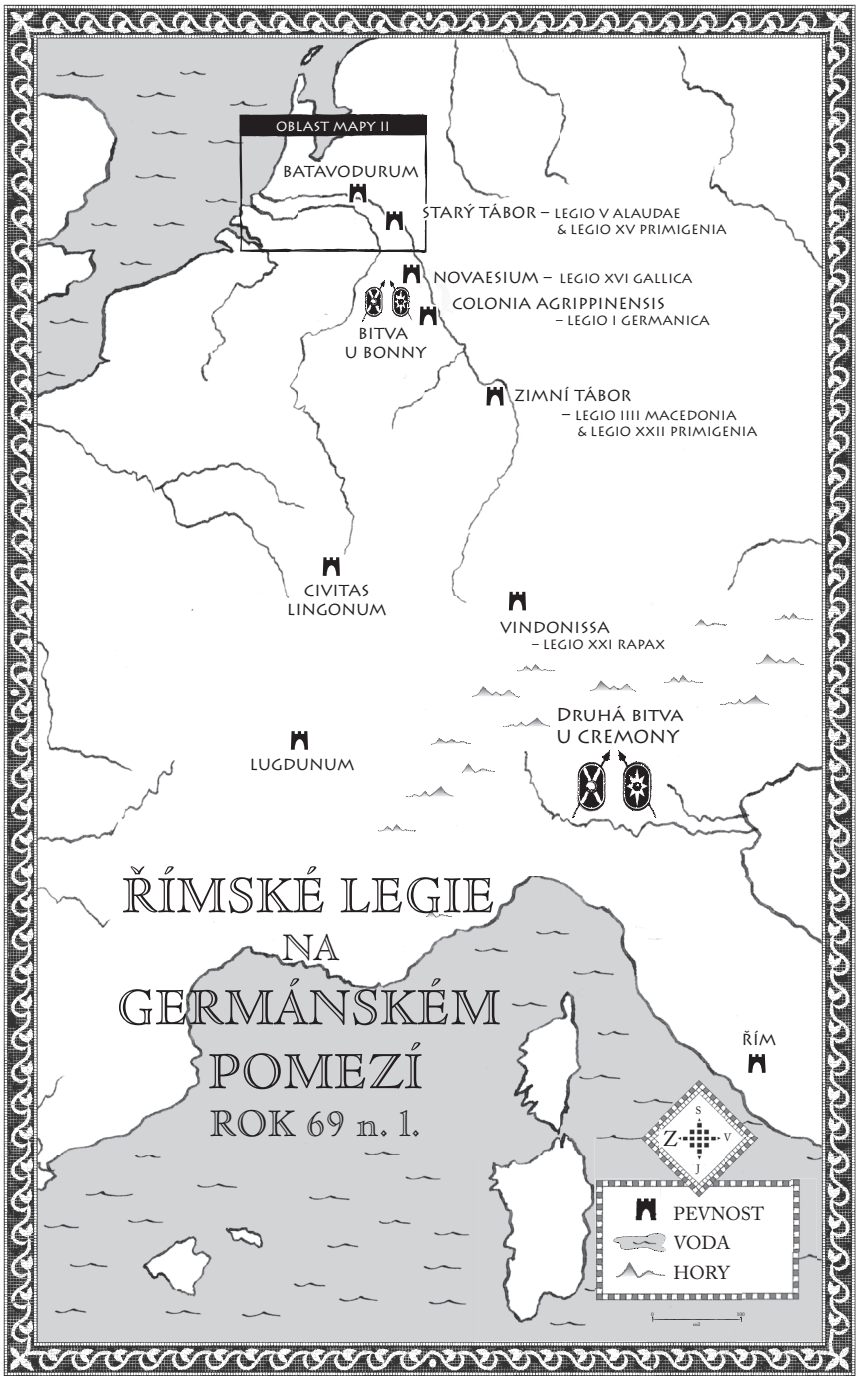
OBLAST MAPY II
BATAVODURUM
STARÝ TÁBOR – LEGIO V ALAUDAE & LEGIO XV PRIMIGENIA
NOVAESIUM – LEGIO XVI GALLICA
COLONIA AGRIPPINENSIS – LEGIO I GERMANICA
BITVA U BONNY
ZIMNÍ TÁBOR – LEGIO IIII MACEDONIA & LEGIO XXII PRIMIGENIA
CIVITAS LINGONUM
VINDONISSA – LEGIO XXI RAPAX
DRUHÁ BITVA U CREMONY
LUGDUNUM
ŘÍMSKÉ LEGIE NA GERMÁNSKÉM POMEZÍ
ROK 69 n. l.
ŘÍM
S
Z
V
J
PEVNOST
VODA
HORY

PODĚKOVÁNÍ

Jako vždy jsem nesmírně zavázán své redaktorce Carolyn za její nekonečnou trpělivost, i její asistentce Abby, která byla neustále připravená pomoci, a své ženě Helen za neutuchající podporu – jen občas doprovázenou použitím síly. Můj dík patří i vám všem, kteří jste na mě tlačili, abych se „pochlapil" a napsal knihu, kterou bude možné číst.

Jona Lendering, majitel naprosto úžasných webových stránek *Livius* (*livius.org*), laskavě souhlasil, že se na můj rukopis podívá a poukáže na případné chyby. Jeho laskavost přinesla své ovoce, neboť mě upozornil minimálně na jeden zásadní historický problém (například: „Na tom místě žádné stromy nebyly, takže tvoje postava k nim nemůže běžet a schovat se mezi nimi."). Díky moc, Jono.

Můj poslední dík musí samozřejmě směřovat k tobě, můj čtenáři, za to, že mé příběhy i nadále čteš. Moje druhá řada, *Římané*, si dopřává krátkého oddechu. Jakmile dokončím příběh batavského povstání, vyprávěný očima účastníků na obou stranách konfliktu, Marcus a jeho přátelé se vrátí.

A ještě poslední poznámka. Jeden z vás, čtenářů a účastníků „centurionské" soutěže, vyhraje zlatý aureus z doby vlády císaře Vespasiana – ano, opravdovou římskou minci. Stačí, když navštívíte moji webovou stránku a zodpovíte tři otázky, které tam naleznete. Odpovědi jsou samozřejmě ukryty v příbězích všech tří knih této řady. Odpovědět můžete kdykoli a povoleno je i více odpovědí, přičemž ta poslední bude považována za konečnou. Všechny vaše odpovědi budou pro ostatní čtenáře neviditelné. Uvidím je jen já a správce mých stránek, jemuž naprosto důvěřuji a který se soutěže nesmí zúčastnit. Součástí nabídky budou i drobné ceny za jednotlivé odpovědi – podrobnosti naleznete na webových stránkách. S jejich rozdáváním začnu ihned po vyjití tohoto druhého dílu. Neváhejte tedy

a odpovídejte co nejdříve. Vyhrát můžete jedinečné umělecké předměty s tematikou řady *Centurioni* a spoustu dalších báječných věcí. Nenechte se zmást, zapojte své šedé buňky mozkové, k čemuž vám přeji hodně štěstí – někdo přece vyhrát musí, tak proč ne vy?

SEZNAM POSTAV

Rok 43 n. l.
V Británii
Titus Flavius Vespasianus – legát, Druhá legie „Augustova“
Gaius Hosidius Geta – legát, Čtrnáctá legie „Gemina“ („Zdvojená“)
Sextus – první centurio, Čtrnáctá legie „Gemina“ („Zdvojená“)
Julius Civilis – centurio, spojenecké batavské kohorty
Draco – prefekt a velitel spojeneckých batavských kohort

Rok 69 n. l.
V Římě
Aulus Vitellius – císař
Aulus Caecina Alienus – konzul a velitel armády
Fabius Valens – konzul a velitel armády
Alfenus Varus – prefekt pretoriánů

Ve Starém táboře (nazývaném též Castra Vetera, dnes přibližně Xanten)
Marius – první centurio, Pátá legie „Alaudae“ („Skřivani“)
Munius Lupercus – legát, Pátá legie „Alaudae“ („Skřivani“) a Patnáctá „Primigenia“ („Prvorozená“)
Marcus Hordeonius Flaccus – císařský legát (místodržitel), vrchní velitel všech římských sil v Germánii
Claudius Labeo – prefekt v čele První batavské jízdní kohorty

V Zimním táboře (dnešní Mohuč)
Dillius Vocula – legát, Dvacátá druhá legie „Primigenia“ („Prvorozená“)
Antonius – první centurio, Dvacátá druhá legie „Primigenia“ („Prvorozená“)

V Bonně (dnešní Bonn)
Herennius Gallus – legát, První legie „Germanica“ („Germánská“)

Batavské kohorty v Horní Germánii
Jizva – prefekt, velitel osmi batavských kohort
Aelius Verus – tribun vyslaný s rozkazem zajistit návrat batavských kohort do Itálie
Alcaeus – centurio, Druhá centurie První batavské kohorty
Banon – optio, Druhá centurie
Grimmaz – velitel stanového družstva
Egilhard („Achilles“) – voják
Andreios („První“) – voják
Andronicus („Druhý“) – voják
Adalwin („Zobák“) – voják
Levonhard („Ošklivec“) – voják
Lanzo („Tanečník“) – voják
Wigbrand („Drobek“) – voják

Na „Ostrově“, sídlo Batavů
Aquillius – bývalý první centurio, Osmá legie „Augustova“, poražený velitel vyčleněných sborů pomocných sil
Kivilaz – (v Římě znám jako Julius Civilis) – batavský princ, vůdce povstání svého kmene proti Římu
Hramn – decurio, velitel batavské gardy (dříve císařské germánské gardy)
Draco – bývalý prefekt batavských kohort
Brinno – král Canninefatů, spojeneckého kmene Batavů
Lataz – veterán ve výslužbě a otec Egilhardův
Frijaz – veterán ve výslužbě a bratr Latazův

Předmluva

Píše se rok 69 n. l. a římské impérium stojí na pokraji katastrofy. Za uplynulých dvanáct měsíců stanuli v jeho čele již tři imperátoři: Nero, jehož rozlícený senát dohnal až k sebevraždě, jeho zástupce Galba, kterého zavraždili přímo v ulicích města jeho pretoriáni, zaplacení dalším uchazečem o trůn Othonem, a Vitellius, jemuž prosekali cestu na trůn krvavé meče germánských legií. Na východě impéria sbírá síly Vespasianus, jediný reálný vyzyvatel stávající moci, a shromažďuje své legie k tažení do Itálie, v níž se tak schyluje k další zuřivé bitvě o nadvládu nad impériem.

V tomto nejnižším bodě, na který římská moc za uplynulých sto let klesla, v Dolní Germánii povstal proti říši kmen Batavů a jejich germánských spojenců. Ke vzpouře je dohnala jak římská proradnost, tak i ambice jejich vojenského náčelníka Kivilaze, jemuž jeho bývalí římští spojenci říkali Civilis. Plameny povstání rozdmýchali svojí rafinovanou, nelítostnou a zrádnou licoměrností důstojníci věrní Vespasianovi, kteří si od povstání slibovali především to, že na sebe naváže síly Vespasianova soupeře v boji o římský trůn tak, že v kritickém okamžiku střetnutí nebude moci použít posily z Dolní Germánie. Již první bojový střet skončil zdrcující porážkou římských pohraničních sil, roztažených na příliš široké frontě, a zdálo se, že Batavové, pokud by se jim podařilo zajistit podporu mocné bojové síly svých osmi bojových kohort, které představovaly výkvět římské armády, brzy přenesou válku na území říše a zaútočí na Starý tábor.

Kivilaz si byl jako bývalý římský spojenec, jenž se před více než dekádou podílel na brutálním potlačení povstání britanských Icenů, velmi dobře vědom ničivé odplaty, jíž Řím bez milosti stihne jakýkoli kmen, jenž se odváží postavit jeho vojenské moci – zotročení, přemístění všeho obyvatelstva a genocida. Řím však nikdy nebyl natolik zranitelný jako teď a dýka do zad ho může srazit na kolena.

Prolog

Británie, červen roku 43 n. l.

„Už brzy na nás zaútočí, první centurione."

Legát Vespasianus záměrně ztišil hlas a s téměř otcovskou péčí se podíval na dva mladé tribuny spící neklidně pod plášti v rohu improvizovaného polního velitelství jeho legie.

„Na první bitvu to je rozhodně něco, co říkáš, Julie? Doufal jsem, že našim mužům dokážu při jejich křtu ohněm nabídnout i něco méně děsivého než celý den divošského běsnění a po něm noc plnou nenadálých útoků a šípů přicházejících z temnoty. A jakmile vyjde slunce, můžeme čekat, že se ti šílenci s modře pomalovanými čumáky vrhnou s novou vervou dolů z kopce. S mečem to dvakrát neumějí, ale myslím, že oba dobře víme, že drtivá početní převaha je kvalita sama o sobě."

Velitel Druhé legie se zadíval do tmy obklopující jeho jednotku a celé tělo se mu napjalo únavou. Již více než den je na nohou a za celou tu dobu nezamhouřil ani na chvíli oko. Potřásl nevěřícně hlavou, neschopen pochopit, odkud se neustále berou ty nekonečné zástupy kmenových bojovníků, které nepřítel po celý uplynulý den vrhal na jeho uzounké předmostí na západním břehu řeky Medui.

„Dlužno říct, že jsme se stali obětí vlastní namyšlenosti. Bohové se museli popadat za břicha, když jsem včera souhlasil s tím, že se pokusíme přejít přes řeku s pouhou jednou legií! Pojďme, zkontrolujeme bojovou linii a zkusíme chlapce trochu rozesmát, než jim zase vypukne peklo. Ty si můžeš vyzkoušet nějaký motivační plky, to je tutově rozesměje, a já je potom pochválím, jak úžasně si včera vedli, a budu se snažit, abych přitom zněl jako náš císař na přehlídce pretoriánské gardy, jen musím najít nějaký šutry, který si nacpu do pusy…"

Jeho první centurio se uchichtl.

„Už jsem sloužil pod sedmi veliteli, legáte, ale musím přiznat, že ty jsi fakt číslo. Při vší úctě, samozřejmě."

Vespasianus si s cynickým pobavením odfrknul.

„Jestli se mi tím snažíš říct, že si nejsi jistý, jestli se máš smát se mnou nebo mně, pak by ses měl hodně rychle rozhodnout, Julie. Protože další vtípky si už možná budeme povídat v podsvětí a nejspíš dřív, než se nadějeme."

Do kužele světla pochodní, které velitelství osvětlovaly, vstoupil posel s psacími destičkami v ruce. Průniku světla ven bránily těžké stanové kůže, natažené v půlkruhu mezi kopími kolem skupinky mužů, kteří se krčili uvnitř. Posel předpisově zasalutoval a natáhl k Vespasianovi ruku s destičkami.

„Zpráva od vrchního lékaře, legáte."

Vespasianus si zprávu převzal a přelomil voskovou pečeť, která držela destičky zavřené, a přelétl pohledem výčet zraněných, kteří byli z první linie předmostí evakuováni do stanice první pomoci zřízené na východním břehu.

„Tak tady máme člověka, který toho teď naspí ještě míň než my," poznamenal na adresu lékaře. „Podívejme se tedy, co nám píše…" Nastavil destičky mihotavému světlu nejbližší pochodně a držel si je v natažené paži před sebou. „Už jsem pomalu slepej jako krtek…" Zamžoural a pokusil se zaostřit, nastavuje destičky tak, aby lépe zachycovaly světlo. „Asi bych měl děkovat bohům, že mi aspoň moje chlapský nádobíčko slouží líp než oči. Vrchní lékař mě informuje, že máme pět set šest mrtvých nebo již téměř mrtvých mužů a dalších dvě stě třicet tři zraněných, které snad vyléčí."

První centurio potřásl znechuceně hlavou.

„V každé jiné bitvě bych čekal, že ta čísla budou opačná, ale tihle pomalovaní magoři nemají ani ten nejmenší pud sebezáchovy. Vrhají se proti nám, jen aby dalšímu šílenci hned za sebou umožnili zabodnout do jednoho z našich kopí. Ztratili jsme větší část celých dvou kohort, a když nepočítám těch pár set kroků předmostí, tak jsme za to prakticky nic nezískali. A to jsem si opravdu myslel, že tihle lidé jsou zralí, abychom si je podmanili. Banda podvyživených sedláků, kteří nemohou ani snít, že by se postavili římské disciplíně a agresi."

Legát se pohrdlivě ušklíbl.

„To rozhodně nemohou, *pokud* jsi tedy bohatý senátor, který své jmění investoval do invazních lodí a nyní mezi ním a těmihle ‚podvyživenými sedláčky', jak jsi je nazval, stojí několik legií, které sis zaplatil. Možná jsou to jenom nevzdělaní, smradlaví barbaři, kteří se nehodí k ničemu jinému, než aby houfně umírali na hrotech našich mečů, ale u Jupiterovejch chlupatejch koulí, *odvážní* rozhodně jsou."

Jeho první centurio si povzdychl.

„A i kdyby každý náš legionář zabil pět těch parchantů, dalších sto tisíc jich čeká, až na ně přijde řada. Řekl bych, že jste si vy vzdělaní a urození pánové ukousli trochu větší sousto, než jste schopni sníst."

Vespasianus se zasmál, ale jeho smích postrádal obvyklý smysl pro humor.

„Mě si z *toho* seznamu klidně vyškrtni. Já jsem v tomhle podniku jako pouhá nájemná síla, uctivý služebník imperiálních ambicí našeho císaře… a kolektivní hamižnosti senátu." Potřásl v neveselém pobavení hlavou. „Ale jinak si ty schůzky, o kterých mluvíš, dobře pamatuji. Takového vychloubání a naparování, tolik sebejistoty, kterou se nám snažili dodat. Bohové jsou mi svědky, jak rád bych ty jejich oholený ksichty viděl vedle sebe, když se na nás Britani vrhli z toho kopce, aby nás zahnali zpátky do řeky. Na okamžik jsem si doopravdy myslel, že se jim to povede. Ještě štěstí, že se Batavům našeho mladého Gety podařilo zlikvidovat ty jejich válečné vozy dřív, než jsme vylezli z vody, protože jinak by tu na nás čekali i jejich nejlepší a nejdivočejší šermíři. A možná by to byla ta poslední příslovečná kapka, která by nás zastavila dřív, než bychom sem z druhé strany dostali většinu legie. I tak ale vyznamenám jednoho každýho centuriona, který tuhle šílenost přežije. Pokud ji samozřejmě přežijeme i my!"

„Pánové, moje pokyny na dnešní dopoledne budou, jak už to u těch nejlepších plánů bývá, jasné a jednoduché."

Legát Hosidius Geta se podíval na své první centuriony a jeho obvyklá výbojnost se nyní zřetelně mísila s beznadějí plynoucí z toho, že tu musel jen nečinně sledovat, jak se jejich druhové ve zbrani po celý uplynulý den marně snažili prorazit linie kmenových bojovníků na druhém břehu.

„Aniž bych chtěl zacházet do zbytečných podrobností stran včerejších

událostí, protože jsme všichni dobře viděli, co se stalo, musíme k sobě být upřímní. Bylo to fiasko, pánové. A abych náhodou nezavdal příčinu k nějakým pochybnostem, rád bych zdůraznil, že ho ani náhodou nepřičítám svému kolegovi Vespasianovi a jeho Druhé legii. Ne, pánové, jeho muži tam tváří v tvář té zničující přesile bojovali jako lvi. Ne, za tohle fiasko můžeme *my*. Protože jsme tu jenom seděli a dívali se, jak tam Druhá s největším vypětím sil odráží jeden barbarský protiútok za druhým. *Čekali* jsme, až nám Vespasianus vyseká předmostí, na které se budeme moci přesunout, i když každému, kdo má oči, muselo být jasné, že se mu to jednoduše nemůže povést. Druhá legie prostě nebyla od samého počátku dostatečně silná, aby Britany zatlačila jen vlastním úsilím dostatečně hluboko, čímž by nám ostatním umožnila taktiku žabích skoků. Pokaždé, když jsme si už mysleli, že naši bratři ve zbrani konečně postoupí o kus vpřed, z kopce se na ně jako lavina vrhly další houfy těch uřvaných maniaků s vytřeštěnýma očima, a zatlačily je zase zpátky. To znamená jediné. Získané předmostí tak stačí s bídou k tomu, abychom se na něm po přechodu zachytili a zapojili do přímého boje. A nyní, snad mi moji předkové prominou, se musím přiznat, že když mi včera konečně došlo, co je zapotřebí udělat, bylo již příliš pozdě otevřít novou linii útoku."

Geta se krátce podíval na Vespasianova bratra Sabina, jenž stál vedle jako zástupce nejvyššího velitele, jehož úkolem bylo zajistit, že se Geta bude držet scénáře, který byl včera večer odsouhlasen ve velitelském stanu.

„A tak jsme se tedy společně s legátem Sabinem vydali včera večer za císařským legátem Plautiem, abychom mu předložili náš návrh, co je nutné hned ráno s prvními paprsky udělat. Pokud tedy nechceme, aby naše kamarády z Druhé zahnali barbaři v naprostém chaosu opět do vody. Mohu vám s radostí oznámit, že císařský legát s námi souhlasil a udělil nám povolení zaútočit hned za úsvitu. Překročíme řeku, projdeme postavením Druhé legie a vyběhneme rovnou nahoru do kopce předmostím, které vytvořili. Zaútočíme na Britany čerstvými silami, které proti nim vrhneme. A pokud znám Tita Flavia Vespasiana tak dobře, jako si myslím, že ho znám, bude už vědět, co má dělat, až se naši muži zapojí místo něj do boje…"

Teatrálně se odmlčel a vysloužil si za to od Sabina lehký úsměv. Ten se ho sice snažil před svými kolegy zastřít, ale bojové nadšení jeho mladého

kolegy, s nímž přistupoval ke každé výzvě, kterou před něj život postavil, se mu líbilo a dokázal se jím bavit. Geta se k němu otočil a pohybem ruky mu naznačil, že nyní je řada na něm, přesně tak, jak se domluvili. Vespasianův starší bratr vystoupil ze stínu.

„Můj bratr Titus je napadne z boku. Posbírá své zbývající legionáře a podnikne s nimi poslední, titánský nájezd, který v kombinaci s útokem svěžích mužů vaší legie, jež se právem těší pověsti neochvějné statečnosti v bitvě, hned ráno zmaří snahu Britanů vrhnout se na nás z kopce. Přišel váš čas, pánové ze Čtrnácté…“ I on si dopřál stejně dramatickou pauzu jako před chvílí Geta a hodil po mladíkovi přivřeným okem. „Nebo bych vám měl raději říkat jménem, které máte ještě raději – ‚Bojující Čtrnáctá?' Ať už si ale říkáte jakkoli, tohle je vaše příležitost skutečně zazářit a ukázat těm barbarům, že je dokážeme ještě před snídaní *vymazat z mapy*!“

Shromáždění centurioni se zasmáli, vědomi si toho, s jakou svědomitostí Sabinus přistupuje ke svému prvnímu rannímu jídlu. Bez něj se nikdy do ničeho nepouštěl.

„A půjdeš s námi, legáte?“

Legát se na mluvčího pobaveně usmál. Byl to zkušený první centurio, velitel jedné z kohort Čtrnácté legie. Sabinus možná nedokázal s prostými vojáky komunikovat se stejnou lehkostí jako jeho bratr, který k nim přistupoval jako rovný k rovným, ale i jeho v dětství vychovávala výřečná dcera penzionovaného táborového prefekta, takže velmi dobře chápal, jak důležité je najít stejnou notu s vlastními vojáky, jako byl tento bojem ošlehaný důstojník.

„Myslíš si snad, že si nechám ujít příležitost podílet se na jednom z největších vítězství od dob, kdy božský Caesar přiměl svoje muže, aby se trochu zakopali u Alesia? Nemluvě o šanci dívat se, jak si výkvět naší armády povedete v akci?“ Posmutněle se usmál s tou správnou mírou znechucení sama sebou a poklepal si na jílec svého gladia. „Kdo ví, třeba se mi dokonce naskytne možnost sáhnout pro změnu na meč, místo toho, abych všechen svůj čas trávil naháněním našich legií všude kolem a staral se, aby zaujaly správné postavení.“

Závistivý tón jeho hlasu vyloudil na tvářích shromážděných centurionů pobavený úsměv, neboť si byli plně vědomi jeho více než vynikající vojenské

pověsti. Geta přikývl, očividně až příliš pohlcen nadcházející bitvou, aby se připojil k všeobecnému veselí.

„Výborně, Sexte, tohle je tvoje legie, takže je na tobě, abys vydal rozkazy a zaútočil."

Ustoupil stranou, aby zkušenému důstojníkovi, který trpělivě vyčkával za ním, uvolnil místo. Velitelé jednotlivých kohort, až dosud pozorní, ale přesto uvolnění, zbystřili a jejich plné soustřední nyní patřilo jedinému muži, jehož v napjatém postoji a s upřenými pohledy sledovali. První centurio legie k nim promlouval věcně a s naprostou lehkostí.

„Je to už pár let, kdy jsme tady porazili poslední kmen, který se postavil římské moci, takže pro některé z vašich mužů to bude nové a ten zbytek už možná zapomněl, jaké to bylo. Bez ohledu na to, do které z obou skupin budou patřit, očekávám, že *všichni* do jednoho odvedou, co se od nich očekává, nebo si s nimi někteří z *vás* budou muset o jejich selhání vážně promluvit, a až to s nimi vyřešíte k mé spokojenosti, promluvím si zase já s vámi o selhání vašem. A věřte mi, že přitom nebudu podávat víno."

Odmlčel se a rozhlížel se kolem a několik velkých, pěkně tvrdých a v boji zkušených mužů, pro které bylo násilí jejich první přirozeností, se raději dívalo kamsi k nohám, protože si až příliš dobře pamatovali podobné rozhovory z minulosti, vždy krátké a brutálně efektivní, které neměli touhu opakovat.

„Postaráte se tedy, aby vaši centurioni znali své rozkazy a věděli, že od nich očekávám, že legátův plán splní do nejmenšího detailu." Opět se odmlčel, ale na rozdíl od jeho předchůdců se nejednalo o žádné teatrální gesto, o čemž zcela jasně vypovídal jeho tvrdý pohled a nehybně stažené rty, s nimiž si prohlížel muže kolem. „Anebo ať mají dostatek dobrého vychování zemřít, když se o to budou alespoň snažit. Otázky?"

Po krátkém tichu se podíval na nejvyšší velení legie shromážděné za tribunem se širokým pruhem, jenž jim jako Getův zástupce velel.

„Tribuni."

V ústech mnoha jiných mužů jeho postavení v římském světě by právě vyslovené neslo sotva slyšitelné pohrdání, náznak přezíravé nadřazenosti muže, jenž polovinu svého života strávil pod velením důstojníků, jejichž jedinou kvalifikací velet byl rodinný původ a bohatství a nikoli zkušenosti

a opravdové schopnosti. Doba strávená pod velením nového legáta, pouze čtyřiadvacetiletého mladíčka, který byl přesto tím nejschopnějším velitelem legie, jakého kdy zažil, ho přiměla svůj postoj alespoň nepatrně změkčit. I když všechno mělo své meze.

„Tribune Abitone. Ty se budeš samozřejmě držet co nejblíže legáta Gety, abys mohl převzít velení v případě, že by se některému z nepřátelských bojovníků podařilo poslat ho předčasně na hostinu s předky."

Jediný tribun se širokým pruhem, kterého legie měla, sebejistě přikývl. Byl to muž ze senátorského rodu stejně jako Geta a tudíž logicky jeho zástupce, a jeho víra ve vlastní schopnosti nahradit svého mladšího nadřízeného byla natolik zřejmá, až se mnohem zkušenější Sabinus musel přemáhat, aby nepotřásl pobaveně hlavou.

„Tribune Pultone."

Nejstarší z tribunů s úzkým pruhem zvedl hlavu. Byl to zhruba třicátník z jezdeckého řádu s hranatou bradou, jehož velení podléhaly dvě pomocné kohorty. Sám sebe považoval za kariérního vojáka.

„Byl bych ti opravdu zavázán, pokud bys zůstal se mnou a mojí První kohortou. Myslím, že se mi budou nesmírně hodit tvoje rady a nejspíš i pomoc, až se bitva pořádně rozvine."

Pulto souhlasně přikývl a nevšímal si přitom obdivných pohledů svých mladších kolegů tribunů. Bylo všeobecně uznáváno, že pokud by první centurio legie padl, nebo byl smrtelně zraněn, převezme taktické velení legie a žádný z přítomných velitelů jednotlivých kohort by se neodvážil tento tichý předpoklad jakkoli rozporovat.

„A pokud jde o zbývající mladé pány, vy se přiřadíte ke Druhé, Třetí, Čtvrté a Páté kohortě. Kéž nad vámi Mars drží svoji ochrannou ruku a postará se v bitvě o vaše bezpečí. Už nyní se těším na vaše historky a zážitky z boje, které si budeme vyprávět nad pohárem legátova vína, až ti zatracení Britani konečně stáhnou ocas mezi nohy a dají se na útěk."

Ještě chvíli vyčkával, jestli některý z tribunů nemá otázku či připomínku, načež se otočil k poslední skupině v místnosti.

„Prefekte Dracone." Velitel Batavů zvedl hlavu a vydržel pátravý pohled prvního centuriona.

„Jsou tví muži připraveni opět nastoupit do bitvy?"

Draco jen stroze přikývl.

„Úplně stejně jako všechny ostatní jednotky zde, centurione. Máš pro nás místo v bojové linii?“

„Ne.“ Důstojník zavrtěl hlavou a ještě chvíli čekal, jestli se jeho kolega ohradí, a teprve poté navázal. „Chci, aby tví muži čekali až na konci celé kolony a zůstali tady na východním břehu, dokud vám nedám signál.“

„A potom?“

Sextus se pousmál sevřenými rty.

„Co se stane potom, prefekte, bude nejspíš záviset na výsledku, jehož se nám podaří dosáhnout tváří v tvář stovce tisíc těch uřvaných barbarů, nemyslíš? Nicméně vzhledem k tomu, že vám vlastně upírám možnost zatnout své tesáky do krku nepřítele, dostane se tvému velení té cti doručit legátu Vespasianovi zprávu o našem blížícím se příchodu. Předpokládám, že máš někoho schopného, koho tím úkolem budeš moci pověřit?“

„Slyšíš to?“

První centurio Druhé legie na okamžik pohlédl na Vespasiana a potom se otočil a zadíval se na druhý břeh, z něhož nebylo v husté mlze před úsvitem vidět víc než tenkou tmavou čáru.

„To vypadá, jako by tam někdo pořádně nasraně ječel na mužstvo.“

Vzdálený hlas, i když ho hustý příkrov vlhké mlhy hodně tlumil, byl přesto dostatečně hlasitý, aby ho oba muži slyšeli. Legát zavrtěl nesouhlasně hlavou.

„Téměř, jenom mi nepřipadá, že by ten někdo byl opravdu naštvaný.“ Ještě chvíli s hlavou nakloněnou na stranu naslouchal. „To zní úplně stejně jako *ty*, první centurione, když cepuješ své muže na cvičáku a oni nejsou tak rychlí, jak by sis přál. Neslyším žádné trubky, protože nejspíš nechtějí varovat barbary, ale něco se tam určitě chystá. Co kdybys mi to tady chvíli pohlídal, zatímco já se půjdu podívat, co to tam provádějí.“

Doprovázen svými osobními strážci zamířil rychlým krokem dolů k řece a vstoupil do vody. Když mu sahala asi po lýtka, ucítil proud a začal se jím brodit k úzkému ostrůvku, který koryto řeky rozděloval na přibližně dvě stejně poloviny o šířce padesáti kroků. Přešel ostrov a znovu se vnořil do studeného proudu, aby se z něj vynořil na východním břehu. Nedokázal

se přitom ubránit zachvění, když se k němu donesl bolestný nářek z nedalekého hájku, ve kterém si zdravotníci legie zřídili svoji polní nemocnici. Z přítmí k němu přistoupil centurio velící hlídkám rozmístěným na břehu s úkolem pochytat a rovnou popravit všechny legionáře, kteří by snad chtěli předčasně prchnout z boje na západní straně řeky. Důstojník ho zastavil a dožadoval se hesla, ale v okamžiku, kdy si uvědomil, s kým má tu čest, se postavil do pozoru a zasalutoval.

„Legáte!"

Vespasianus jeho pozdrav bez zbytečných formalit opětoval.

„Jen klid. Slyšeli jsme tady řvát nějakého rozčíleného důstojníka, a tak mě napadlo, že udělám nejlíp, když se osobně podívám, proč tady vyvádíte takový povyk. Nevíš něco?"

„Ne, pane. Přijde mi to ale, jako by se legie chystala vyrazit na pochod, ale my tady nemáme žádné…"

Důstojník se odmlčel, neboť si všiml, že se legát dívá nahoru k obloze nad nízkými kopci za jeho zády, a tiše si pro sebe něco povídá.

„Tam na druhém břehu je osamělá legie obklopená mořem barbarů. Příštích osm hodin bude mít řeka díky odlivu nejnižší možný stav. Za půl hodiny začne svítat. Na tomto břehu sedí další legie, zatím zcela nedotčená bojem a frustrovaná, že jí už včera nedovolili, aby se zapojila do bitvy. Kdybych byl tím jejím nažhaveným mladým legátem, připraveným vést své muže do boje, teď by k tomu byla ta nejlepší chvíle."

Přimhouřil oči a zadíval se na sotva viditelnou postavu vycházející ze tmy a kráčející přímo k němu. Byl to muž mohutné postavy ve zbroji důstojníka pomocných oddílů, s centurionským chocholem na přílbě. Aniž by si všímal legátovy osobní stráže, přistoupil téměř až k němu a zasalutoval. Měl silný a sebejistý hlas, který nyní ztišil natolik, aby ho slyšel pouze muž, se kterým mluvil.

„Zdravím tě, legáte. Jsem Kivilaz, centurio První batavské kohorty. Jak to tak vypadá, ušetřil jsi mě toho, abych si musel namočit nohy. Nesu totiž zprávu od tvého kolegy, legáta Hosidia Gety. Mám rozkaz ti oznámit, že ti jde na pomoc. S plnou silou své legie i kmenů, které bojují pod jeho velením. Má v úmyslu okamžitě a přímo zaútočit na Britany před tebou a žádá tě, abys byl hned za úsvitu připravený na jeho příchod. Ty

mu máš dle rozkazu poskytnout podporu z boků hned, jak dojde ke kontaktu s nepřítelem."

Vespasianus přikývl.

„Takže plánuje navést svou legii rovnou do největší vřavy, že? Tenhle mladík rozhodně neztrácí čas oklikami. A počítá ve svých plánech i s vašimi lidmi, centurione?" Vespasianus se zasvěceně usmál. „Nebo bych ti snad měl říkat *princi*?"

Germán se lehce uklonil na znamení, že bere na vědomí Vespasionovo ocenění jeho postavení v rámci kmene.

„Ano, jsem batavský princ, ale myslím, že plně postačí, když mi budeš říkat vojenskou hodností. Žádný člen mého rodu u nás doma již od dob Augustových nevládl. A ano, Batavové budou pochodovat společně se Čtrnáctou legií, byť to bude až na úplném konci kolony a nikoli v jejím čele, jak bychom si přáli."

Říman se tiše pousmál.

„Jsi typický příklad příslušníka svého kmene, centurione. Vaše včerejší úspěchy vám očividně nestačí a už jste zase plní elánu vrhnout se na protivníka, jehož děsivá početní převaha pro nás může být zničující."

Kivilaz se vší vážností přikývl.

„Taková už je naše povaha, legáte, znovu a znovu prokazovat v boji s nepřítelem chrabrost a bojové umění. Teď, když jsme ve službách Říma, máme na výběr z mnohem širší nabídky nepřátel, které můžeme porážet. Vědomě jsme vyměnili nečestný život zlodějů dobytka okořeněný příležitostnými nájezdy na sousední kmeny za příležitost prokázat své bojové schopnosti v boji s nepřáteli Říma. Když se řekne Batavové, bude se celá tahle země, kterou Britanové ještě stále považují za svou, třást hrůzou."

Vespasianus naklonil na znamení úcty hlavu.

„To jsou slova, která si zaslouží respekt, a já plně očekávám, že je tví lidé do posledního písmene naplní, centurione. Nenech se ale mýlit postavením své jednotky na samém konci kolony mého mladého kolegy Gety a nepovažuj to za snahu odepřít vašim bojovníkům krev a slávu, po nichž tolik toužíte. Pokud bych já měl pod svým velením téměř celou legii vašich lidí, ponechal bych si pro jejich nasazení nejvyšší možnou flexibilitu. Jsem si naprosto jistý, že až se vaše boty dotknou protějšího břehu Medui, bude

těch vašich bojových schopností hodně, ale hodně zapotřebí, a vy je budete moci se vší zuřivostí zaměřit na muže, kteří tam proti nám stojí. Jenom si myslím, že až ten okamžik nastane, zjistíte, že úkol, pro nějž budete povoláni, bude spíš o krvi než o slávě."

Odvrátil se od batavského důstojníka, a když vstoupil zpět do studené řeky, ještě na něj přes rameno zavolal:

„Vyřiď Hosidiu Getovi, že mu Druhá legie s radostí udělá na západním břehu místo. Budeme připravení uvolnit jeho legii celý střed našeho postavení a bojovat po jeho boku jako muži, kteří se dorůžova vyspali doma v posteli a nestrávili celou noc na stráži před nenadálým útokem poté, co celý den čelili té nejděsivější hrůze, jakou si umí představit. A řekni mu také, že těch krvežíznivých zvířat je tu dost pro každého."

„První kohorto! Zastavit!"

Vedoucí centurie První kohorty Čtrnácté legie vystoupaly po mírném svahu k bojové linii Druhé legie. Pochodová kolona byla seřazena v zástupu o šířce dvaceti mužů, a každá ze zdvojených centurií se tak musela natlačit do prostoru sotva dvaceti kroků. Celý pochodový proud připomínal tlustého, železem okovaného hada, který se šplhal vzhůru od řeky. Po jeho bocích se již rozmísťovaly další kohorty. Geta a jeho nejvyšší důstojníci strávili několik posledních hodin před úsvitem diskusí nad tím, jak své jednotky před bitvou zorganizovat. Nakonec dospěli k závěru, že bude nejvýhodnější rozestavit je do hloubky osmi mužů, čímž se vyhnou případné potřebě pochodovou formaci před zapojením do bitvy dále přeskupovat, a muži přitom nebudou muset provádět žádné složité manévry kromě přechodu z pochodového proudu do bojové linie. Ten byl s ohledem na okolnosti sám o sobě víc než obtížný. Než odeslal své důstojníky k jednotlivým kohortám, prošedivělý první centurio celé legie se ještě rozhlédl po velitelském stanu a podíval se na první centuriony jednotlivých kohort, na tváři výraz muže, jenž ví, že se blíží rozhodující okamžik celé jeho vojenské kariéry.

„Je to tady. Tohle není žádný cvičák, žádná pořadová, žádné leštění meče v táboře. Pár nadcházejících hodin nám ukáže, jestli jsme svou legii připravili tak, aby se mohla rovnat mužům, kterým velel Caesar. Až se dostaneme k týlu linie Druhé legie, První centurie První kohorty zůstane na

místě, zatímco sudé centurie se rozmístí vpravo a liché vlevo. Předpokládám, že tenhle úkon by měl být v mezích schopností i těch nejhloupějších řadových centurionů."

Muži kolem něj se krátce zasmáli jeho starému vtipu a dál mu viseli na rtech a naslouchali pokynům k jejich rozestavení před bitvou, která na dlouhá desetiletí určí pověst jejich legie.

„Rozvinutí z pochodové kolony do bojové linie provedeme plným krokem, protože přesně v tom okamžiku budeme nejzranitelnější. Modlete se, aby Druhá legie dokázala ty modrý držky zadržet dostatečně dlouho, abychom se stačili rozvinout do bojové linie dřív, než bitva začne, protože když prorazí do předmostí, zatímco se budeme ještě pořád přeskupovat, změní se ta pranice v jatka rychleji, než tady Quintus vylemtá džbánek vína."

Dotčený centurio odměnil kompliment svého velitele spokojeným přivřením oka a první centurio pokračoval.

„Musíte své muže srovnat na bitevní čáře a připravit k útoku jak nejrychleji to půjde. Když se nám to povede, budeme mít bitevní čáru šest set kroků širokou, což zhruba odpovídá šířce předmostí, který se tady podařilo Druhé legii vytvořit. Jakmile hvízdnu na píšťalku, je to signál k útoku. Vyrazíte co nejrychleji, naprosto bez zaváhání, s veškerou silou, kterou v sobě máte, protože když jen na chvíli zakolísáme, ti hajzlové využijou výhodu svýho postavení a nemilosrdně nás zatlačí zpátky pod kopec, odkud jsme přišli. Tím si můžete být jistí. Potřebujeme získat hybnost, musíme stále zůstat v pohybu a nezastavovat se, dokud ty zarostlý kozomrdy neobrátíme na útěk. A pokud jde o naše vlastní, domestikované vlasáče…" Centurio se ušklíbl na Dracona, který jeho přátelské šťouchnutí přijal s obdivuhodně netečnou tváří, i když první centurio ani na okamžik nepochyboval, že mu to Draco hodně rychle oplatí.

„Batavské kohorty se budou držet v závěsu, připravené posílit útok nebo využít případný průlom a vyrazit vpřed. Vyčleň si svou jízdu, prefekte, a nech si ji na východním břehu, protože na tomhle bojišti pro ni nebude místo. Ne dřív, než je prolomíme a než se dají na bezhlavý útěk."

Batavský důstojník přikývl na znamení, že rozkazům rozumí.

„Budeme připraveni na všechny eventuality, první centurione. Uděláme, jak přikážeš, jsme připraveni splnit každý tvůj rozkaz. I když je mi už pře-

dem jasné, že moji chlapci budou pořádně naštvaní, když všechnu slávu shrábnou tvoji legionáři. To mrzačení koní v nich nezanechalo úplně nejlepší dojem."

Sextus se suše usmál. „S tím bych si nelámal hlavu, prefekte. Těch parchantů je tady víc než dost pro všechny."

První centurio celé legie předstoupil s taseným mečem před své muže a jeho ochraptělý hlas překřičel i sílící nenávistný jekot zpoza linie jejich sesterské legie, kde se Britanové ve stálé rostoucím počtu houfovali k útoku, protože zpráva o příchodu nové legie se již rozšířila i v jejich řadách.

„Čtrnáctá legie! Nadešel čas, aby jeden každý z vás prokázal, že je hoden hrdého jména, kterým se naše legie pyšní! Jste připraveni na válku?"

Dlouhá řada mužů v brnění vybuchla souhlasným křikem, aby se znovu rychle ztišila, připravena na druhou výzvu.

„Jste připraveni na válku?"

Kolektivní odpověď byla ještě hlasitější než ta minulá.

„Připraveni!"

JSTE PŘIPRAVENI NA VÁLKU?"

„PŘIPRAVENI!"

Sextus se na chvíli odmlčel a kdesi v dáli zakřičel neviditelný voják Druhé legie urážku, která musela přijít a která vyjadřovala netrpělivost mužů bojujících tu bez oddychu již čtyřiadvacet hodin.

„Tak už se kurva pohněte, vy zkurvy –"

Hlas starého veterána lehce přehlušil jeho protest a vyštěkl rozkaz, z jehož tónu naskočila jeho mužům husí kůže na krku. Bez dalšího odmlouvání se připravili na to, co bude následovat.

„Kopí! Připravit!"

Vyčerpaní legionáři Druhé legie se přikrčili za svými štíty, již předem seznámeni s bitevním plánem Čtrnácté legie. Jakmile poklesli v kolenou, odhalili svým druhům za sebou pohled na nepřátelské bojovníky poštěkávající na jejich linii.

„Odhodit!"

V okamžiku, kdy se Britanové konečně vrhli vpřed, aby využili nečekané zaváhání vojáků, s nimiž tu celý předchozí den bojovali, a přeskakovali a odstrkovali své mrtvé či umírající kamarády, do ranního šera se obloukem

vznesla smrtelná salva kopí s dlouhými železnými hroty a dopadala na jejich téměř nechráněná těla. Náraz železné stěny vržených kopí proměnil jejich neuspořádaný útok v krvavý chaos provázený bolestným křikem a klením obrovské masy barbarů, kteří po stovkách padali k zemi, ať už mrtví či s děsivými ranami všude po těle. Pach krve a mimoděk uvolněné moči a výkalů byl natolik silný, že Geta, stojící společně s Vespasianem za linií svých mužů, nakrčil znechuceně nos.

„Už docela chápu, proč jste se tak usilovně snažili probojovat z tohohle předmostí, kolego. Ti vaši sousedé nechutně páchnou!"

Než se nepřátelští bojovníci stačili vzpamatovat, první centurio legie již vydával rozkaz, který jim měl zajistit, že svou momentální výhodu náležitě využijí.

„Kopí! Připravit!" První centurio vyčkal, až si legionáři přendají své druhé kopí z levé ruky do pravé a připraví se k dalšímu odhodu. *„Odhodit!"*

Vojáci svou druhou salvu vrhli výš než tu předtím, aby pak ve tmě dopadala až za první linii Britanů, kteří tak ani neuvidí, co je vlastně zabilo, a budou v náhlé agonii nechápavě zírat na dlouhá dřevěná ratiště, která jim trčí z těla. První centurio si přiložil ke rtům píšťalku, nadechl se a dlouze a silně hvízdl. Vojáci Druhé legie z podřepu za štíty zalehli celým tělem na zem, zatímco kolem již zněly další a další píšťalky, které sborově přebíraly rozkaz, a poháněli své spolubojovníky ze Čtrnácté, aby se vrhli vpřed přes jejich natažená těla. Jakmile se tak stalo, začali zuřivě klít, když jim železné cvočky bot dopadaly na nechráněné nohy a ruce. Vlna svěžích mužů Čtrnácté udeřila na nepřítele a její vojáci kosili svými meči všechny Britany, kteří jim stáli v cestě. Než se masa ohromených Britanů stačila vzpamatovat, legie se zformovala do bitevní linie sotva pět kroků před nimi. Britanům se zničehonic naskytl zcela jiný pohled než před chvílí. K smrti vyčerpané legionáře Druhé legie nahradili svěží muži s tasenými meči v pevně semknuté, celistvé linii za svými sraženými štíty, připraveni k boji.

Geta se otočil na tribuna za sebou.

„Běž a převeď Batavy přes řeku, ano, Gaie? Chci je mít v dobrém postavení, aby mohli zahájit pronásledování hned, jak ty barbarský šmejdy prorazíme."

Důstojník, navzdory své hodnosti ještě pouhý chlapec, zasalutoval a po-

spíchal dolů z kopce, zatímco se Geta obrátil k Vespasianovi, tvář natěšenou představou, že se již brzy zapojí do boje.

„Když dovolíš, Flavie Vespasiane, myslím, že s ohledem na mé muže je jenom fér, aby viděli, že jsem stejně odhodlaný vrhnout se na nepřítele jako oni!"

„Řekl bych, že ještě mnohem odhodlanější…"

Jeho slova již mladík neslyšel, protože s taseným, nablýskaným mečem pospíchal v ranním šeru vpřed, a nyní již promlouval na prvního centurióna, používaje k tomu svůj odměřený, patricijský přízvuk, který jeho muži tak rádi napodobovali, když kolem nebyl žádný důstojník.

„A nyní, první centurione, myslím, že nastal ten správný čas, abychom těm ohavným smradlavkám ukázali, co dokáže římská disciplína a odvaha. Co ty na to?"

Postavil se hned za orlonoše, záměrně hned za zadní řadou První kohorty, aby zbývající jednotky své legie povzbudil k divokému náporu, jakmile se řada před nimi pohne vpřed. Sextus se nadechl, aby zakřičel rozkaz k útoku.

„*Čtrnáctá legie! Na meče! Vpřed!*"

„Jestli tady budeme ještě chvíli trčet, usnu vestoje."

Draco se obrátil ze svého místa na břehu řeky a upřeně se na Kivilaze podíval, načež potřásl hlavou a se zvednutým obočím mladíka napomenul.

„Jediná bitva, *Tvoje Výsosti*, navíc když je to jenom jednostranné pobíjení tupých pastevců, z tebe neudělá veterána. Tvoje šance usnout je zhruba stejná jako u toho nejmladšího bojovníka kmene, i když připouštím, že v tvém případě to nebude ani tak ze strachu, jako spíš z neodbytné touhy posrážet co nejvíce britanských hlav, kterými by sis mohl nazdobit stropní trámy své hodovní síně." Starší důstojník obrátil svoji pozornost zpátky k protějšímu břehu a sledoval svým zkušeným okem dění, které se pozvolna nořilo z ranního šera a s přibývajícími slunečními paprsky bylo každým okamžikem jasnější a zřetelnější. „Kromě toho už brzy vyrazíme i my. Většina Čtrnácté již navázala bojový kontakt."

„Už je také načase, Dracone. Jinak by si tady každý myslel, že nás Geta hází do jednoho pytle s Nervii…"

Kivilaz se odmlčel a stejně jako Draco se díval, jak přes řeku s mohutným šploucháním vody, která již začínala stoupat a sahala mu až po lýtka, běží tribun Čtrnácté legie. Oba batavští důstojníci se před ním postavili do pozoru a mladý tribun ze sebe ještě celý zadýchaný vychrlil rozkaz.

„Prefekte Dracone! Legát Geta přikazuje, abyste zahájili přesun přes řeku a zaujali postavení za Čtrnáctou legií! Máte být připraveni pronásledovat nepřítele hned, jak ho obrátíme na útěk!"

Draco zasalutoval.

„Začneme okamžitě, tribune. Vyřiď prosím legátovi, že budeme připraveni na jeho rozkazy."

Obrátil se ke shromážděným centurionům.

„Zpět ke svým kohortám, bratři."

Jakmile se všichni rozběhli ke svým jednotkám, křikl na své vlastní muže, ať ho následují, a vstoupil do vody za tribunem, který již téměř vylézal na druhém břehu. Vedl své muže přes řeku a zadíval se vzhůru do kopce na linii kohort snažících se proniknout postavením nepřítele, to vše doprovázeno křikem a jekem bojujících mužů smíšeným v nekonečné kakofonii zvuků plných násilí, krveprolití a smrti. Ve srovnání s divokou řeží uprostřed panoval na levém i pravém boku předmostí téměř klid a mužům Druhé legie jen tu a tam vystřelený šíp připomínal, že všude kolem ještě stále vykukují Britanové. Jakmile Draco zahlédl legáta Druhé legie, vydal se přes úbočí svahu k němu. Pozdravil pouhým kývnutím hlavy, aby připravené lučištníky nepřítele neupozornil salutováním na jejich vysoké postavení.

„Legáte."

Vespasianus přestal svým kritickým zrakem sledovat postup Čtrnácté legie.

„Ach, prefekte. Jste připraveni splnit svůj úkol, ať už je jakýkoli?"

Batavský válečník stroze přikývl.

„Ano. Ten hoch, kterého pro nás poslali, naznačil, že bychom měli začít s pronásledováním hned, jak Druhá bitvu definitivně rozhodne?"

Říman roztržitě přikývl a dál sledoval, jak po svahu proudí další a další Britanové vybíhající ze svého tábora a ihned se zapojují do boje.

„Je dost možné, že můj kolega Geta se ve svém odhadu aktuální situace poněkud unáhlil."

Oba muži se v tichém porozumění na okamžik odmlčeli.

„Myslíš, že si ukousl příliš velké sousto, legáte?“

Vespasianus pokrčil rameny.

„Moje legie překročila řeku včera za úsvitu, jakmile jste se postarali o jejich bojové vozy. Sotva jsme si tu stačili vytyčit obranný perimetr a už se na nás po desítkách tisíc vrhli. Nejprve na každého z nás připadali přibližně tři a moji muži je pobíjeli takovým tempem, že jim hromada jejich mrtvých bránila v dalším postupu, ale i přesto se přes ni šplhali a útočili na nás, žízniví po naší krvi, nekonečný proud modře pomalovaných bojovníků nemajících jiný cíl, než se vrhnout proti našim mečům v naději, že si vezmou jednoho z nás s sebou. Ti jejich kněží v nich už nyní stačili probudit to samé šílenství, takže se obávám, že Geta možná až příliš pokouší své štěstí. Podívej se tam nahoru na hřeben.“

Draco natáhl krk a chvíli se svým zkušeným okem díval na houšť korouhví, pod nimiž se shromažďovali další bojovníci.

„Chystají se vrhnout do útoku další muže.“

Vespasianus ponuře přikývl.

„A nejen to, všiml sis pořádně těch chlapů pod korouhvemi?“

Prefekt se znovu podíval vzhůru a pomalu přikývl.

„Mají železné přílby a štíty s těžkými železnými a bronzovými puklicemi. Kromě toho jsou vyzbrojeni i meči, zatímco většina těch dole na svahu má jenom kopí.“

„Je to královská garda, osobní družiny králů Británie. Ti nejlepší bojovníci Cantiaků, Trinovantů, Regnů, Catuvellaunů a tolika dalších, že už si ani nepamatuju, jak se všechny jmenují. Jeden každý z těch nahoře je mnohokrát osvědčený šermíř, který se celý život připravuje na okamžik, jako je tenhle. Jsou to ti nejlepší z nejlepších v té nejdražší zbroji. Tisíc a možná ještě více dokonale vycvičených mečů, které se pro obě strany mohou stát klíčem k vítězství. Toho našeho, pokud je dokážeme zahnat se staženým ocasem nazpátek, nebo jejich, pakliže se dokážou zkoncentrovat a zasadit nám takový úder, z něhož se už nevzpamatujeme. Díváš se tady na bojovníky, proti nimž směřoval váš včerejší útok. Neměli jste ovšem zaútočit přímo, jen jim zamezit v možnosti nasadit do boje jejich rychlé vozy, protože kdyby se jim to povedlo, čekaly by na nás jejich meče přesně v oka-

mžiku, kdy jsme se ráno nořili z řeky. Jejich vůdce si je pak moudře ponechal v záloze, držel je stranou bojů a nasadil na nás své venkovské odvedence, kteří nás měli svým nesmírným počtem bez ohledu na vlastní ztráty unavit a vyčerpat. Teď, když náš mladý Geta vrhl do boje i svoji legii, tak mi něco říká, že ten chlap tam na kopci nejspíš pochopil, že další váhání by se mu nemuselo vyplatit. Pokud by se Čtrnácté povedlo obrátit ty jeho sedláky na útěk, už je nikdo nezastaví a jejich elitní garda by se mohla hodně rychle ocitnout úplně sama tváří v tvář dvěma pořádně rozzuřeným legiím, nebo ji prchající dav smete jako povodeň."

Legát se podíval na hřeben kopce, na houfec mužů seskupených kolem zástavy svého krále, a naklonil v zamyšlení hlavu.

„Ano, jsem si tím jistý úplně stejně, jako že se budu muset do hodiny vychcat. Doslova každým okamžikem je pošle dolů a vsadí vše na jednu kartu v naději, že se jim podaří useknout legii hlavu a ponechat ji bez velení napospas dalšímu vývoji bitvy. Tam seshora vidí orla legie a nejspíš i Getu. Jistě teď předpokládá, že když legie ztratí orla i legáta, srazí ji to na kolena a zbaví vůle k dalšímu boji. A nejspíš se ani nemýlí. Proto ti tedy navrhuji, prefekte, abys vyrazil se svými muži nahoru a přiblížil se co nejblíže k čelní kohortě mého kolegy, kde budete připraveni na všechno, co se může –"

Další úvahy přerušilo troubení rohu, hlasité, přehlušující i zuřivý ryk mužů Čtrnácté legie snažících se prorazit stěnou nepřátel.

„Už jdou." Legát se obrátil na Dracona a nyní se tvářil opravdu naléhavě. „Tam seshora vypadá Getova legie jako zvíře, který samo strčilo hlavu do pasti. Ten jejich král vypustil své psy ze řetězu a poslal je, aby tu hlavu ukousli. Pokud by se vám je podařilo zastavit, moji muži jim vrazí meče do hrdla, které nám svým útokem obnaží."

Oba muži na sebe souhlasně kývli a Vespasianus se otočil, aby zavolal na prvního centuriona, zatímco Draco si mávnutím přivolal své centuriony a přikázal, ať se shromáždí těsně kolem něj, aby ho všichni slyšeli.

„Už desítky let bojujeme jako Římané, nedbajíce vlastní touhy bojovat jako praví hrdinové. Místo toho máváme oštěpy a meči za hradbou štítů jako staří Řekové! I oni však měli své hrdiny, muže jako Achilles a Hector, válečníky nadané uměním, které z nich v očích jejich spolubojovníků činilo téměř bohy. I dnešní doba má své hrdiny! A má je i náš nepřítel. Celý život

se cvičí v boji muže proti muži, tak jako to děláme i my. Nyní jich tisíc a možná ještě více poslali proti naší mateřské legii!“ Ukázal rukou do svahu a mířil ukazováčkem na dvě klínovité formace postupující dolů proti První kohortě Čtrnácté legie. „Chtějí zabít jejich legáta a zmocnit se orla, posvátné standarty každé legie. Touží si ji odnést, uvalit na Čtrnáctou věčnou hanbu a zbavit ji jejího bojového ducha! Věří, že když se jim to podaří, vyhrají i celou bitvu. To ovšem nepočítají s Batavy!“

Přísným, tvrdým pohledem se rozhlédl kolem.

„Tentokrát to nebude žádný výpad ze tmy, aby nikdo neviděl, jaké zuřivosti jsme schopni, a nemohl vyprávět svým dětem příběhy o hrůze, kterou dokážeme rozpoutat a vrhnout na nepřátele Říma. Tentokrát naše divoká zběsilost rozpoutá požár, který se na stovky let vpálí do srdcí a pamětí. Spalte svá kopí, nasekejte z nich třísky, protože tohle je den mečů, bratři! Den krve a den hrdinů! Den, kdy se vlci bijí s vlky! Přiveďte sem rychle své muže a probuďte v nich válečníky, kterými jsou. Dnes nebudeme bojovat jako kohorty, v hezkých řadách, ale jako takoví, jací skutečně jsme! Jako… *Batavové!*“

Netrpělivě vyčkával, až centurioni připraví své muže k boji, zatímco situace nahoře na kopci se vyvíjela přesně tak, jak Vespasianus předpovídal. Britanští bojovníci se řítili dolů svahem se zběsilostí a cílevědomostí mužů, které drželi zpátky mnohem déle, než se jim líbilo, a jejich útočné klíny se na dvou pečlivě zvolených místech zakously do linie Čtrnácté legie. Bojovníci s meči nehleděli na vlastní životy a šířili mezi legionáři naproti sobě spoušť a zmatek. Se zuřivou urputností se ze všech sil snažili oddělit První kohortu od kohort bojujících po jejích bocích. První nápor pronikl linií kohorty v divoké řeži meči, v níž Římané ztratili dva své muže za každého, kterého se podařilo zabít jim. Jakmile si kmenoví válečníci vytvořili průlom, natlačili se do něj a hrnuli porušenou linii dál od svých bratří a zamýšlených obětí. Římané kladli houževnatý odpor, ale ztráceli soudržnost a jejich dosud celistvá řada se rozpadala na skupinky o dvou nebo třech mužích bojujících zoufale o vlastní životy. Na pomoc královským družiníkům se vrhli i prostí bojovníci, povzbuzení jejich úspěšným prolomením římské hradby, s níž si oni sami nedokázali poradit. Hroty obou útočných klínů si probojovaly cestu do otevřeného prostoru za První kohortou, načež se

otočily, navázaly na sebe zadní voj a přinutily tak legionáře První kohorty bojovat prakticky na dvou frontách. Efektivně je tak oddělily od jejich druhů, protože muži vlevo i vpravo měli plné ruce práce s bojem o vlastní přežití a nemohli ani pomýšlet že by svým obklíčeným kamarádům přispěchali na pomoc. Batavští bojovníci se chvatně řadili za Draconem, který nevěřícně potřásal hlavou nad rychlostí, s níž byl útok legie zastaven a následně i chycen do pasti. Nyní se otočil na své muže, kteří mlčky a zaraženě zírali na smrtelné nebezpečí, v němž se zčista jasna ocitl orel jejich mateřské legie. Tasil meč a zvedl ho vysoko nad hlavu, aby s ním vzápětí mávl směrem k nepříteli.

„Batavové! Jako skuteční válečníci! Za mnou!"

Prefekt nestačil uběhnout ani dvanáct kroků vzhůru svahem, když ho začali mladší a silnější bojovníci kmene předbíhat. Znechuceně se pak podíval na Kivilaze a asi tucet jeho nejdivočejších a nejnebezpečnějších válečníků, kteří zpomalili, rozmístili se kolem něj a přizpůsobili se jeho tempu.

„Já… opravdu… nepotřebuju… aby mě někdo… hlídal… jako malý děcko… centurione! Bojujte si… svůj vlastní boj… a mně nechte… ten můj!"

Princ zavrtěl hlavou a ušklíbl se na svého nadřízeného důstojníka supícího zadýchaně do kopce.

„Jen jednou, protentokrát… prefekte, je můj královský původ… vyšší než tvá hodnost! A když princ… kmene řekne… že bude bojovat po… tvém boku, tak to tak i bude! Byl jsi to přece ty, kdo nás vyzval… abychom bojovali postaru jako praví Batavové!"

Byli již dostatečně blízko a mohli si každý vybrat svého protivníka. Několik Britanů si již stačilo všimnout, jaké jim hrozí zezadu nebezpečí, a otočili se, aby se náporu batavských mečů postavili. Křikem ještě varovali své spolubojovníky, kteří téměř všichni bojovali své individuální bitvy s obklíčenými legionáři. Draco uběhl posledních pár kroků a zaměřil se na obřího válečníka stojícího ještě stále zády k němu. Mával zuřivě mečem a zběsile sekal do houfu legionářů kolem orla legie. Většina z obklíčených vojáků byla až příliš vyděšená nečekanou zkázou, která se na ně snesla, a tváří v tvář zdrcující přesile dokázali už pouze chránit vlastní životy před Britany bušícími zběsile do jejich štítů. Ještě v okamžiku, kdy se prefekt napřáhl k ráně, britanský válečník zasekl svůj meč seshora do přílby legio-

náře před sebou. Muž klesl pod děsivou ranou k zemi a jeho pád otevřel ve stále se zmenšující kruhové hradbě štítů kolem orla mezeru. Britan znovu zvedl meč nad hlavu, ale než ho stačil opět spustit, Draco a muži po jeho stranách již byli u něj a prefekt mu vší silou zabodl gladius do zad, načež s ním zuřivě otočil a prudkým škubnutím ho zase vytáhl. Rychle ustoupil proti mužům, kteří se na něj tlačili zezadu, a bodl mečem dolů, aby Britana dorazil.

„Batavové!“

Muži kolem něj spustili svůj bojový pokřik a Draco ucítil, jak se v něm cosi hroutí, jako by z něj náhle padaly desítky let vojenského výcviku a pravidel, jimiž se celou tu dobu řídil. Jediné, co až bytostně, mnohem intenzivněji než kdy předtím vnímal, byl pach krve a lidských exkrementů, křik a nářek, naprostý chaos boje muže proti muži. V uších mu hlučel ryk bitvy a on si připadal jako ve snách, podivně lehký a opojený, omámený povznášejícím pohledem na své muže vrhající se na Britany se vší zuřivostí, která jim navzdory římskému výcviku zůstala pevně zakořeněná v srdcích, a z plných plic vykřikl poslední rozkaz.

„Orla! *Zachraňte orla!“*

Kivilazovi bojovníci již škubali řady Britanů na kusy a britanští družiníci se buď stačili otočit a postavit nečekaným útočníkům, nebo umírali aniž vůbec zahlédli, kdo je zabil. Batavové bojovali se smrtelnou a cílevědomou zarputilostí a veškeré jejich soustředěné úsilí směřovalo jen k tomu zabít muže před sebou a prosekat si jejich zástupem krvavou cestu. Muž vlevo od Dracona zemřel, když mu britanský meč probodl hrdlo skrz naskrz, a Kivilaz, bojující po jeho boku, srazil štítem ránu dalšího Britana, aby se v jediném, bleskovém pohybu otočil a zabodl svůj gladius do břicha kamarádova vraha, doprovázeje svůj smrtelný útok zuřivým výkřikem plným žalu ze smrti svého bratra ve zbrani. Když pak jeho druhové odtáhli umírajícího batavského bojovníka zpět pod ochranu svých mečů, kde ve smrtelných křečích nekontrolovaně vykašlával krev, centurio se náhle jako šílený vrhl rychlostí, která se vymykala lidskému chápání, proti nepříteli a sekal kolem sebe nalevo i napravo, až si prorazil cestu hluboko do útrob britanské formace.

„Za ním!“

Draco pochopil, že se mladý válečník ztratil ve své vlastní bojové zuřivosti, jež byla zároveň jeho prokletím, a vedl své muže do mezery, kterou jim samojediný vytvořil. Každý protivník, na kterého narazil, klesal vzápětí k zemi, ať už probodený mečem nebo omráčený úderem štítu, a batavský útočný klín v jeho stopách nemilosrdně dorážel všechny, kteří ještě žili. Prefekt v jejich čele si v náhlém prozření uvědomil, že zažívá něco, o čem až dosud pouze slýchával v písních u táborových ohňů svého kmene, písních vyprávějících příběhy dávných válek a hrdinů, kteří v nich bojovali. Cítil, jak se mu v žilách vaří krev, a využil kratičkého oddechu, když se Kivilaz před ním na okamžik zastavil a přetlačoval se štítem s obratným a hbitým britanským šermířem, zabodl meč do trávy, přehodil si štít do pravé ruky a uchopil meč levačkou, jak ho to kdysi učil jeho otec. Hodiny a hodiny výcviku ho pak naučily bojovat levou rukou stejně dobře jako pravou. Kivilaz poslal muže před sebou k zemi bodnutím do stehna, po kterém roztřesený Britan jen otupěle zíral na proud krve stříkající z rány. Draco přiskočil ke Kivilazovi a poklepal mu štítem o puklici, připravený odrazit jakýkoli útok.

„Vidíš orla?“

Centurio zvedl hlavu a přikývl. Obklíčený zbytek První kohorty se ještě stále, byť z posledních sil, držel, a její zlatá zástava se třpytila v bledém ranním slunci, zmítaná ze strany na stranu úsilím mužů, kteří o ni bojovali. Oba batavští válečníci si vyměnili krátké pohledy porozumění a podívali se na bojovníky kolem sebe, připravené opět vyrazit. Draco zvedl štít a ukázal k davu nepřátel.

„Tentokrát už prorazíme skrz! A nezastavíme se, dokud nebudeme u té standarty!“

Kivilaz přikývl a jeho rysy ztvrdly.

„Za Herkula!“

Draco se ušklíbl a zavrtěl hlavou.

„Tentokrát ne! Tentokrát to bude za našeho vlastního boha! Za Magusana!“ Vrhl se vpřed a muži za jeho zády lačnili po krvi a nechali se od něj vést proti nepříteli. *„A pro slávu!“*